

ELOFIZETES
HELYBEN ES VIDEKEN
 Egy évre ... 180 Lei.
 Fél évre ... 90 Lei.
 Egy negyed évre 45 Lei.
 Egy óra ... 15 Lei.

Nyilttéri költségek
 megállapodás szerint.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTOSEG
 Aradi és csanádi egyesül
 vasutak palotájában.
 TELEFON-SZÁM: 257.
KIADOHIVATAL:
 Aradi Nyomda Rézvény
 Társaság.
 Pulevardul Regele Ferdi
 nand L. (József foh.-ut 22-
 TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1921.

Főszerkesztő:
Stauber József.

Csütörtök, január 13.

A francia kormányválság.

Az utóbbi időben párisi jelentések alapján a külföldi sajtót az a hír járta be, hogy a francia kormány helyzete belső és külső politikai okok miatt megrendült és hogy Leygues kormánya bár a bizalmi szavazásnál a kamarában többséget kapott, hamarosan lemond. Most Párisból az a hír érkezik, hogy a Leygues kormány lemondásáról szóló jelentések nem felelnek meg a valóságnak. A Liberté azt írja, hogy bár a kormány nem mond le, de átalakítása elhatározott dolog. Leygues megtartja a külügyminiszeri tisztséget s az új kabinetet Poincaré, Doumont vagy Ferrot alakítja meg.

Forgalomba kerülnek a tiz és husz filléresek.

Még a koronabankjegyek be- váltásakor Zádor Mór timisoarai (temesvári) pénzügyigazgató azt az előterjesztést tette a pénzügy- minisztériumnak, hogy a nagy- számú nickel és vas aprópénzt, a szükséges aprópénz előteremtéséig bocsássa forgalomba. Tegnapelőtt megérkezett a cluji (kolozsvári) pénzügyi államtitkárság 34.422 számú rendelete, amely elfogadva a timisoarai (temesvári) pénzügy- igazgató előterjesztését, elrendeli, hogy a koronabeváltás alkalmával beszállított nickel és vaspénzeket 1:2 arányban leire átszámítva forgalomba bocsássa. Ezzel a 10 filléresek értéke 5 bani, a 20 filléreseké pedig 10 bani lesz. Zádor pénzügyigazgató elrendelte, hogy a timisoarai (temesvári) adó- hivatalnál őrzött egy vagon aprópénzt minél előbb forgalomba hozzák. Természetesen ezek a pénz- zek csak addig maradnak forga- lombban, amíg a kormány banikat bocsát ki.

A vasuti kocsik kicserélése.

Megírta az Aradi Közlöny, hogy a román és magyar vasuti bizottságok a kocsikicserélés ügy- ben folytatott tárgyalásokat a karácsonyi ünnepek miatt félbe- szakították. Most újból megkez- dődnek a tárgyalások. A bucurestii központi vasutigazgatóság kiküldöttje Herskovits felügyelő vezetése alatt tegnap délután már megérkeztek Aradra. a Máv. de- legáltjai pedig ma déli 1 órakor érkeztek meg.

A Dnyeszter felől nem fenyeget veszedelem

BUCURESTI. A francia lapok az utóbbi időben a bolsevista csa- patoknak a Dnyeszter mellett való elhelyezését ismertették. Ezekhez a hírekhez az Adeverul a követ- kezőket fűzi: Néhány nappal ez- előtt a bolsevistáknak a Dnyesz- termenti határon való mozgoló- dása még tisztára védekező jelle- gü volt és ennek jelentőséget tu- ladjonítani nem lehetett.

BUCURESTI. A román kor- mány a bolsevista csapatössz- pontosítás ellen való tiltakozására Csicsserin külügy népbiztos szik-

ratáviratot intézett a román kül- ügyminisztériumhoz, amely sze- rint a vörös hadseregnek a Dnyesz- ter mentén és Ukrajna déli ré- szén való elhelyezése abban leli okát, hogy a csapatokkal a telet ényhőbb éghajlatú vidéken akar- ják eltölteni és a szovjetkormány- nak távolról sem szándéka Romá- nia megtámadása. Ugyanabban a szikratáviratban javasolja a ro- mán kormánynak, az Oroszor- szággal és Ukrajnával való béke- tárgyalás megkezdését.

A párisi béke és a kisebbségek.

(Mire hivatkoznak az erdélyi magyarok?)

Az Aradi Közlöny részletesen ismertette az erdélyi magyar- ság szervezkedésének első etakkját, a cluji (kolozsvári) nagygyü- lést előkészítő értekezletet. Ezen Sándor József, az Elmke elnöke részletesen foglalkozott a kisebbségek jogaival, amelyek az 1919. december 9-én Párisban kötött békeszerződésből, a román alkot- mányból és az albauljai (gyulafehérvári) határozatokból önként folynak. A párisi békeszerződésben Románia arra kötelezi magát, hogy valajennyi állampolgárának saját szabad akaratából a sza- badság és igazságosság garanciáit nyújtja, a kisebbségek jogait biztosító intézkedéseket alaptörvénynek ismeri el, amelyvel semmi más törvény, rendelet vagy intézkedés ellentétben nem állhat. Ezt a szerződést a népek szövetségének garanciája alá helyezték és a népek szövetsége többségének hozzájárulása nélkül megváltoztatni nem lehet.

Késik a bécsi gyors. Ünneplés fogadtatás Aradon.

Megírta az Aradi Közlöny, hogy a bécs-bucurestii gyorsvo- natnak egy bucurestii távirat sze- rint csütörtök délután 5 óra 2 perckor kell az aradi pályaudvar- ra befutnia. Ezzel szemben Jura állomáson ma kijelentette munkatársunk előtt, hogy a Bucures- tiből érkezett bizottság tagjai azt a hírt hozták, hogy a nemzetközi egyezmény értelmében csak ja- nuár 15-én jöhet át a határon az első vonat. Erre vonatkozólag ma kérdést intéztünk Mihajlovici helyettes vasutigazgatóhoz, aki ki- jelentette, hogy a vonat valószínű- leg késni fog, de az érkezés pon- tos idejéről hivatalos értesítést még nem kapott.

Arról értesülünk egyébként, hogy a magyar személyzet Lő- kösházáig hozza a gyorsvonatot, ahol a C. F. R. aradi személyzet veszi át, de a magyar vasutasok is bejönnek Aradra. Jura állomá- sönk már be is rendezte az aradi laktanyát, hogy a magyar

vasutasoknak megfelelő helyük le- gyen. Az aradi személyzet Teusig (Tövösis), azon túl pedig a cluji (kolozsvári) üzletvezetőség vasu- tasai viszik a vonatot. Mihajlovici helyettes vasutigazgató ma elren- delte, hogy az első bécsi gyorsvo- nat megérkezése alkalmával a pá- lyaudvar épületét lobogózzák fel. Aradtól a gyorsvonat minden egyes kocsiját egy bucurestii vas- uias fogja kísérni Bucurestiiig. A regatbefe vasutasok már megér- keztek Aradra. Kivülök még az aradi üzletvezetőség részéről Csige felügyelő fogja kísérni a vo- natot.

Az előjárósági állások.

A városi tanács az előjárósági állásokra beérkezett pályázók név jegyzékét jóváhagyás végett fel- terjesztette a belügyi államtitkársághoz, a honnan ma érkezett meg a pályázatok jóváhagyása. A vá- rosi tanács úgy tervezte, hogy az

állásokat még ez év elején betölti. Erre azonban most még nem ke- rül a sor, ami kiderül dr. Robu Já- nos polgármesternek munkatár- sunk előtt tett kijelentéséből:

— Az előjárósági állások be- töltésére csak április 1-én kerül a sor. Ennek oka az, hogy a város nem akarja az új állások betölté- sével feleslegessé váló díjnokokat télviz idején elbocsátani a szolgál- tából. Külömben is a költségvetés tárgyalását március 31-éig kell befejezni és a város nem akarja az 1921. évi költségvetést az új tisztviselők fizetésével megterhel- ni, mert az új tisztviselők és a díjnokok fizetésével ez nagy ter- hertélt jelent.

LEGUJABB.

Hatvanezer koronás létminim. Bécs. Az osztrak szocialde- mokrata párt a nemzetgyűlés elő- indítványt terjeszt, amely az adó- mentes létminimumnak, amely jelenleg 8400 koronában van meg- állapítva, 60.000 koronára való felemelését előzza.

Nagybirtokok felszámolása. Prága. A Vecsery jelenté: A Pöt- földön 402 nagybirtokot osztá- nak fel.

A Move — polgári egyesület. Budapest. A Move tisztán pol- gári egyesületté alakult át, amely- nek nem lehetnek tagjai katonák. A Moveba nem léphetnek be sem altisztek, sem közlegények.

Hazajönnek a magyar hadifog- lyok. Budapest. A tavaszra vala- mennyi magyar hadifogoly itthon lesz. Oroszországban missziók ku- tatnak a szétszórta élő magyar foglyok után.

Németország új elnökjelöltje. Berlin. Ebert német birodalmi el-nök lemondása befejezett tény. A polgári pártok Bülöv herceg volt német birodalmi kancellárt jelölik a német köztársaság el- nökévé.

A nyugatmagyarországi kérdés. Páris. Praznovszky, a párisi ma- gyar követ tegnap adta át Leygues miniszterelnöknek, a nagykövetek tanácselnökének a magyar kor- mány válaszát arra a jegyzékre, amelyet az antant Nyugatma- gyarország átadása ügyében a magyar kormányhoz intézett.

A tanítók fizetése.

Az Aradi Közlöny megírta, hogy az új területek tanítóinak fizetését a regatbéli tanítók fizetésével egyenlően állapították meg. Moldován József tanfelügyelő a tanítók új fizetéséről a következőket mondotta:

— A városi tanítók alapfizetése 400 leinél kezdődik és 12 év alatt felmegy 650 leig. Ezenkívül a tanítók minden öt év után alapfizetésük 25 százalékát kapják korpótlék címén úgy, hogy egy-egy tanító 29 év múlva eléri fizetésének kétszeresét. Lakbér címén a nős és családos tanítók alapfizetésük 25, a nős családtalan tanítók alapfizetésük 20, a nőtlének, pedig alapfizetésük 15 százalékát kapják. A községi tanítók kezdő alapfizetése 250 lei, amely 3 évenként 50 leivel növekedik, úgy hogy kilenc év múlva 400 lei lesz, de ennél magasabb nem lehet. A községi tanítók ugyanolyan korpótléket kapnak, mint a városiak. Lakbér címén a községi nős és családos tanítók alapfizetésük 20, a nős és családnélküliek 15, a nőtlének pedig alapfizetésük 10 százalékát kapják. Ezenkívül úgy a városi, mint a községi tanítók havi 400 lei drágasági pótlékban részesülnek. Az egységesített fizetést a múlt év október 1-ig visszamenőleg kapják meg a tanítók.

Az ipari vállalatok revíziója.

BUCURESTI. A kereskedelmi és iparügyi miniszterium elrendelte az 1916. év után keletkezett ipari vállalatok revízióját. A rendelkezésnek meszeható jelentősége van, mert a revízió az ipari üzemek minden tranzakciójára: vételre, eladásra, tőkeemelésre, vagyis a vállalatok egész működésére kiterjed, sőt a belső igazgatást is érinti, amennyiben a vállalatnak a személyi adatokat is be kell jelentenie a revízió során. A revíziónek kettős célja van. Egyfelől meg akarja állapítani, hogy a külföldi érdekeltségűeknek milyen szerepük jutott a honi iparban Románia hadbalépése óta, másfelől arra szolgál a revízió, hogy ellenőrzést gyakoroljon és a nagyobb üzemeknél az állami érdekeltség vállalás jogát biztosítsa.

oooooooooooooooooooo

Az erkölcsstelen táncok

BUDAPEST. Vass kultuszminiszter rendeletet adott ki, amelyben megtiltja, hogy a polgári iskolai növendékek a divatos erkölcsstelen táncokat tanulják és táncolják. A Katolikus Nőszövetség iskoláiban közzétett felhívásban a miniszter nemcsak az erkölcsrontó táncokról, hanem a mai léha női divat káros hatásairól is szól.

Nem akarják elismerni a Karagyorgyevits-dinasztiát.

— A képviselők megtagadták a hűségesküt. —

ZÁGRÁB. A Karagyorgyevits-dinasztiától a hűségesküt a kommunistákon és republikánusokon kívül a Radics-pártiak és a bunyevácok is megtagadták. Három csoport kijelentette, hogy az uralkodót nem ismerheti el, mert a dinasztia megválasztása az alkotmányozó országgyűlés feladata. A szociáldemokrata-párt elhatározta, hogy ellenzékbe megy. Ezáltal a kormány válságos helyzetbe került. A Savuprava, Pasics lapja felszólítja a kormányt, hogy ne csak a kommunisták, hanem a szociáldemokraták és a Radics-pártiak ellen is a legerélyesebben járjon el.

Irodalom és művészet.

Karneval-est a színházban.

A párisi nagy opera karnevalestjére emlékeztető karnevalest lesz a hó 21-én a városi színházban. Róna Dezső színgazgató nemrég engedélyt kért a várostól, hogy 21-én a leégett timisoarai (temesvári) színház újjáépítése javára a kultúrpalotában nagyszabású karnevalt rendezhessen. A tanács azonban ehhez nem járult hozzá, mert szerinte a kultúrpalota erre a célra nem alkalmas. A színiügyi bizottságban azután felvetődött az az eszme, hogy a karnevalt esetleg a színházban tartásuk meg. A színgazgató ezt kivételnek is találta és már megtette az előkészületeket az est megtartására. A földszinti padokat deszkákkal fogják befedni a színpad magasságával egy szinten és ezeken a deszkákon tartják a táncmulatságot. A színpadot télikertté varázsolják át, a páholyokban pedig asztalokat helyeznek el. Ilyen karneval-estély tudunkkal az aradi színházban még nem volt.

A színház heti műsora. Csütörtök: Tatárjárás. (B. bérlet.) Péntek d. u.: Pillangó főhadnagy. Este: Cigánygrófnő. (C. bérlet.) Szombat d. u.: Iglói diákok. Híjúsági előadás. Este: Szevillai borbély. (A. bérlet.) Vasárnap d. u.: Angyalok. Este: Betyár kendője. (B. bérlet.) Hétfő: Titok. (Bérletszűnet.) Várnai Jenő 25 éves színészi jubileuma.

A Tatárjárás csütörtöki reprize új előadás, mint kiállítás tekintetében meg fog felelni a hozzá fűzött várakozásoknak. A népszerű operettben az énekes személyzet legkiválóbb erőt játszanak, akik nagy ambícióval készülnek a fülbemászó muzsikájú, vidám katonadaráb felelevenítésére.

A Cigánygrófnő új szereposztással már készen várja a pénteki estét, amikor a közönség ismét gyönyörködhetik az idei szezon első nagy sláger-operettjében.

Nagy karneval a színházban. Január 21-én este a városi színház nézőtere és színpada óriási bálteremre alakul át, ahová a rendezőség erre az alkalomra világi városi méretekre emlékeztető farsangi mulatságot varázsol. A szokásosan nagyszabású fényes estély programját most állítja össze a színház vezetésének által megbízott rendezőség és annyi már is bizonyos, hogy az idei farsangnak ez lesz a legsikerültebb, valódi elegáns bál mulatsága.

Délutáni előadások. A három délutáni előadásra kilizőtt operettek. Pillangó főhadnagy. Iglói diákok és Angyalok iránt óriási érdeklődés nyilvánul meg a közönség körében. Az Iglói diákokat szombaton délután az híjúság számára mutatják be.

A polgármester a képzőművészeti szalonban. Ma délelőtt dr. Robu János polgármester megtárogatta a képzőművészeti szalont a legnagyobb elragadtatással nyilatkozott az új képekről és a magántulajdonban levő kiállított műtárgyakról. Jellemző az általános pénzhiányra, hogy magánosok nagy értékű festményeket és műtárgyakat küldenek

a szalonba eladásra s a műértő közönség elég szép számban vásárol is. Dr. Robu polgármester megígérte Geller Ödönnek a kiállítás rendezőjének a város legnagyszabásúbb támogatását.

Ma nagy szilveszteri előadás a Modern Kabaréban. Változatos nagyszabású szilveszteri műsort mutat majd a Modern Kabaré. Jobbnál-jobb tánc attrakciók, két kacagató bohózat és a legkülönbözőbb magánszámok tarkítják az élvezetes műsort, amelyből kiemelkednek: Borszék, Petik Ilus, Constant, Jimmy, Nádassy, Mátray stb. pompás magánszámai.

Teherpróba a színházban. Az utóbbi napok vinnapi előadásai alatt a városi színház karzata annyira meglelt közönséggel, hogy beszakadással fenyegetett. Az esetleges szerencsétlenség megakadályozására dr. Robu János polgármester elrendelte, hogy a hó 15-én délelőtt 10 órakor a színház karzatán teherpróbát tartsanak. A teherpróban részt vesz az államépítészeti hivatal kiküldöttje, a városi főmérnök és a tűzoltóparancsnok. A teherpróbaival egyidejűleg tűzrendészeti szempontból is felülvizsgálják a színházat.

Az aradi színtársulat nem megy Timisoara (Temesvárra). Róna Dezső színgazgató egy temesvári lap munkatársa előtt kijelentette, hogy társulátval és egész felszerelésével tehelelten átmennie Timisoara (Temesvárra), mert úgy ő, mint 127 tagból álló társulata az ottani Grand Hotel Ferdinandban berendezett színházban nem találhatja meg a megilletést biztosító jövedelmét. Az átmenetel csak akkor lenne lehetséges, ha legalább is napi 5000 lei szubvenciót kapna. Kijelentette Róna igazgató, hogy nem hagyhatja el Aradot, mert akkor társulata kenyer nélkül maradna. Itt marad Aradon, mert a városal érvényes szerződése van. Csak úgy láthatná el a timisoarai (temesvári) magyar szezont, ha összhangba tudná hozni az aradi és az ottani színház műsorát, amelyet úgy állítana össze, hogy a drámai, opera és operett együttes felváltva játszanak a két színházban.

oooooooooooooooooooo

A kártyaadó.

A kártya, dominó és billiárdadó szedését eddig úgy értelmezték a kávéháztulajdonosok, hogy minden játékos napjában csak egyszer köteles kiváltani az adószelvényt. Dr. Angel István helyettes polgármester erre vonatkozólag munkatársunk előtt a következőket jelentette ki:

— A kávéházakban eddig az volt a szokás, hogy a játékosok rendszerint csak egyszer váltották ki adóbárcájukat és ezzel más-más partnerrel órák hosszat játszottak. A kártya- és dominóadóról kiadott rendelet ezzel szemben úgy intézkedik, hogy ha

valamely játékos a partnerét változtatja, új adóbárcát kell váltania. Ezentúl az ellenőrök szigorúan fogják felülvizsgálni a játékosokat s azt a játékos, akit rajtakapnak, hogy a rendelet ellen vét, jövedéki kihágás miatt szigorúan meg fogják büntetni.

Az olcsó liszt.

Tegnap jelent meg az olcsó liszt kiosztására vonatkozó rendelet, amely a munkásság körében elégedetlenséget keltett. A munkásság úgy értelmezte a rendeletet, hogy csak azok kapnak olcsó lisztet, akiknek havi fizetése 600 leinél kisebb. Az elégedetlenség oka másrészt az, hogy a rendelet szerint csak azok igényjogosultak olcsó lisztre, akik jelenleg munkában vannak. Az olcsó liszt kiosztásáról dr. Robu János polgármester a következőket mondotta:

— A rendelet harmadik pontja, amely szerint olcsó lisztet csak azok igényelhetnek, akiknek alapfizetésük havi 600 leinél kisebb, csak a közhivatalnokokra vonatkozik. A munkások kivétel nélkül igényt tarthatnak olcsó lisztre. A rendelkezés az a pontja, amely szerint csak a dolgozó munkások kapnak az olcsó lisztből, azokra a munkásokra nem vonatkozik, akik önhibájukon kívül munkanélküliek.

Nacionalista agitáció Indiában.

LONDON. Ideérkezett jelentések szerint a mohamedán egyház indiai angolelleses agitációja egyre nagyobb méreteket ölt nem annyira a művelt lakosság, mint inkább a tanulók és a nép körében, miként az Egyiptomban történt. A papság a mecsetekben izgató beszédekkel mond az angol fennhatóság ellen. Anglia közvéleménye nyugtalanossággal szemléli az indiai eseményeket, tekintve, hogy az alkotmányos reform, amely Indiának autonómiát ad, rövidesen életbe fog lépni.

A valutapiac.

Bucuresti. Dollár 76.5, marka 1.07. Aradt: Dollár 74-74.5, marka 1.10 és fél — 1.11 és fél. Timisoara (Temesvár): Dollár 75, marka 1.10. Budapesti valutapiac: Angol font 2140, leva 600, dollár 560, francia franc 3600, marka 810, lira 2000, leu 740, osztrák korona 82, rubel 270, szokol 660, svájci franc 9000, koronadi-nár 1420. Bécsi valutapiac: Márka 968, leu 898, francia franc 4080, svájci franc 10525, dollár 677, szokol 780, magyar korona 120. Zürichi devizapiac: Berlin 920, Newyork 642, Páris 39.25, Milano 22.60, Budapest 112, Prága 775, Varsó 95, Bécs 145.

Amerikai lap Magyarországról.

Lucan Swift *Kirtland*, a New-yorkban megjelenő Lesliels című folyóirat Európába küldött munkatársa cikket írt Magyarországról. Azzal kezdi, hogy Magyarország nyíltan kimutatta, hogy jövőjét a korona alatt látja a legbiztosabbnak. Korona van ugyan, de nincs fej, mire feltehetnék. Az amerikaiaknak nagyon nehéz lesz megérteni, hogy egy aransávot, melybe ékszerek vannak beleékelve, az állam létalapjának tekintenek. Ez az eszme Magyarországon egyszerű igazság. Horthy admirális nem fele az államnak, ő Szent István koronájának régense. A miniszterek királyi miniszterek a korona alatt.

Amikor — írja az amerikai tudósító — Horthy admirálissal a királyi palotában levő fogadószobájában ültem, ezeket mondta:

— Ez a szék, melyben ülök, a zsámoly a lábam alatt, mind annak a koronának tulajdonát képezi, melyet a palotában szigorúan őrzünk.

Horthy a korona birtoklási fogalmát az egész nemzetre kiterjesztette.

— Mi — ugymond az admirális — hevesvérű nép vagyunk és elég bölcssek vagyunk annak megértésére, hogy inkább kell biznunk a koronában, mint kitenünk magunkat a pártharcok és a királyválasztás bomlasztó procedurájának.

Ez — mondja a levelező — a legavultabb reakcionárius nyilatkozatként hangozhat, de ha valaki figyelembe veszi, hogy a magyar parlamentnek nem kevesebb mint huszonnégy pártja van, (melyek közül mindegyik apróbb frakciókra oszlik) és egyik párt sem mutat semmi fogékonyságot az alkotmányos együttműködés eszméi iránt, nyilvánvalóvá válik, hogy Magyarország a köztársasági államforma mellett kis Mexikó lenne.

A népesség legnagyobb része monarchikus érzelmű. Bizonyos, hogy a magyar király trónralépése csak idő kérdése. Ki legyen azonban a király? Három párt van: Az első párt Horthy érdekében dolgozik. De Horthy ereiben nincs egy csepp királyi vér sem, mit a magyarországi parasztok főfeltételének állítottak fel. Másikülönben maga Horthy nem barátja azoknak a megszorításoknak, melyeket a királynak nyilvános és magános életében el kell szenvedni. Horthy nyíltan bevallotta, hogy nem sziveli a politika légkörét és otthonosabbnak érzi magát egy ringó hajó fedélzetén.

A második párt József főherceget akarja királynak, míg a harmadik Anglia felé kacsint. Akárki is legyen a magyar király, egy bizonyos: hogy a magyar trón nem lesz színekura. Magyar ország sokkal többet veszített a háboruban, semhogy illő civiliszt adhatna uralkodójának. Az ország helyzete most kritikán aluli, de ez változni fog. Magyarország nem veszítette el lojális és szorgalmas parasztjait és még ma is egyike Európa leggazdagabb gabonaterületeinek. A tudósító megjegyzi, hogy mindez valószínűnek tüntette fel József főherceg szavait, ki, mikor azt kérdezte tőle, milyennek gondolja az ország jövőjét, azt felelte, hogy boldognak és biztatónak képzele.

Aradi valutasiberek sikkasztói.

(Éltelt budapesti tisztek.)

Irtunk arról, hogy a múlt év április havában több aradi ur nagyobb memmységű román lebélyegzésű korona bankjegyeket akart Budapestről román területre csempészni. A budapesti pályaudvaron az aradi sibereket tartóztatták és bőröndjükben 1,870.000 koronát találtak a kutató közegek. A védelmi csoportbeli tisztek előtt a valutacsempészek kijelentették, hogy bőröndjükben harmadfél millió korona volt, tehát 800.000 korona hiányzik. Amikor az 1,870.000 koronáról nyugtát kaptak, nem tettek említést a harmadfél millióról. A

hiány ügyében nyomozni kezdett az államrendőrség, amely, mint-hogy katonai személyek voltak a dologba belekeverve, áttette az ügyet a katonai ügyészséghez. Ennek vádindítványa alapján a hadbíróóság főtárgyalást tűzött ki. A tegnapi főtárgyaláson — mint Budapestről jelentik — a hadbíróóság Langer Ede hadnagyot és Novitzky József hadapródfejlőt a 800.000 korona elsikkasztásának vádja alól felmentette, ellenben kisebb ingóságok eltulajdonítása miatt a négy hónapi vizsgálati fogadáson kívül hat hónapi súlyos börtönrre ítélte.

Trockij egyeduralkodó

HELSINGFORS. A szovjet-kormányban beállott krízis még folyamatban van, de nem tagadható, hogy *Trockij* befolyása mindinkább erősödik. Az egész vonalon győzött a gazdasági hatalom centralizálásáról szóló programja és egy legfelsőbb organumot létesített, amelyben a volt munkástanács és védelmi tanács egyesül. Legelkeseredettebb ellenfele *Rykov*, aki e radikális intézkedés ellen a legerélyesebben küzdött, ezért megbukott.

Ősz haj a legújabb divat.

A londoni *Times*ben olvassuk a következőket: Az estélyi ruhák terén a legújabb divat a szatin oír. Ebből készül az egész ruha. Nyáron kalapokra és ruhadíszre használták ezt az anyagot, a téli szezon beálltával azonban ebből csinálják az egész ruhát. Nagyanyáink elrémültek volna arra a gondolatra, hogy olyan ruhát kell viselniük, amely patent bőrre emlékeztet, de az ő idejükben lassan változott a divat és az igazi eredetieskedésnek nem sok értéke volt. A fekete satin ruhának sima, hosszú a dereka; a ruhát keskeny vászsalagok tartják és majomprém díszíti, de nagy mérséklettel. A fekete ruhán az egyetlen színtől az ovón van: nagy oszokor tűzvörös mákvirág, vagy piros bársony begonia. A fekete szatinruha elegánsabb a fekete bársonyruhánál, különösen akkor, ha a ruha viselőjének ősz a haja. Ezidőszertre ugyanis az ősz haj dominál a társaságban. A legtöbb londoni hölgy őszre festi a haját és tagadhatatlan, hogy az ősz haj nagyon bájos a fiatalos arcszín mellett. De a divatnak is megvannak a maga szigorú szabályai. Barna nőnek például csak fokozatosan szabad megőszülnie. Nagyon előkelő dolog, ha a haj a halántékon kezd őszülni és egyetlen hótéher türtőcske, amely pajkosan kacérkodik a homlokrol az arc fiatalos üdeségével, elsőrendű meglepetés. A szőke fejnek viszont, ha egyáltalán meg akar őszülni, egyszerre kell fehérre átalakulnia. És sok szőke szépség — 30—35 év körüli — hótéher hajjal jár-kel a fővárosban, mert kíméletlenül őszre festette a haját.

mikor az első ezüstsálak jelentkeztek. Szép és böles divat ez, mert megelőzi és idejekorán el-leplezi az öregedést.

Oriási bankbukás.

Londoni jelentés szerint a *Farrov*-bank, amelyet közönségesen Népbanknak neveztek és a melynek 75 fiókjátétele volt Angliában, fizetéseképtelenséget jelentett be. Ez a hír gyorsan terjedt el egész Londonban, a legnagyobb izgatottságot keltvén a polgárság és a munkásság körében egyaránt. A bank előtt egész nap óriási néptömeg áldogált arra várva, hogy az intézetből pénzt kivehesse. Azonban a várakozás hasztalan volt, mivel a bankot nem nyitották ki. *Farrovot*, a bank alapítóját és jelenlegi vezérigazgatóját a rendőrség lakásán letartóztatta. A bank deficitje másfél millió font sterling.

Kutya-panaszok.

A magas kutyaadó miatt naponta igen sokan jelennek meg a városházán, ahol elégedetlenségüknek adnak kifejezést. *Zuhor* Andor tanácsnok, aki az adóügyek referense, a következő kutyaellenes dolgokat mondotta tudósítónknak:

— Ha nem csökkentenék Aradon a kutyaállományt, a sok kutya-panasz miatt a városházán külön kutyaügyosztályt kellene felállítani. Annyi panasz érkezik hozzánk, hogy már alig győzzük. Például a napokban egy Bulevardul Regina Mária (Andrássy-uti) bérház lakói elpanaszolták, hogy a kutyaavonítás miatt nem tudnak aludni. Megvizsgálták az ügyet s megállapították, hogy egy kétségbeesett kutya éjszakánként oly vonítást visz véghez, hogy a legjobb idegzetű emberek sem tudnak aludni. A jó módhoz szokott kutya állandóan cselédszobában aludt, de a szakácsnő — nem tudni, mi okból — a kutyát kizavarta a konyhába. Ezt a megálázást a kutya nem tudta elviselni s ezért fosztotta meg a ház lakóit éjszakai nyugodalmuktól. A vendéglőkből is tömegesen érkeznek a panaszok, hogy a vendégek magukkal hozzák kutyájukat s azok részére is ebédet és

vacsorát kell felszolgálni. A korzó közönsége is panaszkodik, hogy a pórázon vezetett kutyák is állandóan veszélyeztetik a járókelők biztonságát. Sok ember a sok kutya-panasz után örül a magas kutyaadónak, de elismerem, hogy igen sokak részére keletlen, főként azok részére, a kik a kutyákat szeretik.

Apponyi Párisban.

BUDAPEST. Gróf *Apponyi* Albert e hó 15-én *Paykert* Alajossal és *Eötövényi Nagy Olivérrel* Párisba utazik. E hó 17-én megkezdődik a népek szövetségének ülése. A tanácskozásokon Apponyi aktív részt vesz. Párisból Apponyi Genfba utazik, ahol *Journa* de Genève által rendezendő gyűlésen Magyarország helyzetéről előadást tart.

T. vidéki előfizetőinkhez!

Az új előfizetési negyed alkalmával felkérjük igen tisztelt vidéki előfizetőinket, hogy a lapunkra való előfizetést minél előbb megújítani sziveskedjenek. A pénz feladható postautalványon vagy bankátutalással. Mátalékos előfizetőinknek lapunkat, amelyet ma óriási anyagi áldozatok árán tartunk fenn, előzékenységből küldöttük, dacára, hogy tartozásukat mindaddig nem egyenlítették ki. Ezúttal ismételtlen és utóljára kérjük, hogy követelésünket legkésőbb január hó 15-ig beküldeni sziveskedjenek, mert ellenkező esetben azt bíról uton érvényesítjük.

Az „Aradi Közlöny” 1921. január 1-től naponta 6 oldalon jelenik meg és bő tudósításhoz számol be a helyi, országos és világeseményekről.

Előfizetési árak helyben és vidéken:

Egy évre	180 Let,
Fél évre	90 Let,
Negyed évré	45 Let,
Egy hónapra	15 Let.

XXXXXXXXXXXX

Rumbold kegyelmet kapott.

BUDAPEST. *Rumbold* Attila volt fővárosi tiszttviselőt, a rög-tönitélő bíróság halálra ítélte, mert a Britania pincéjében egy 80 éves embert halálra kintott. *Horthy* kormányzó kegyelmet adott Rumboldnak és a halálbüntetést 15 évi fegyházbüntetésre változtatta át.

Luxusadóból — milliardok.

BUDAPEST. Elsején volt egy hónapja, hogy életbelépett Magyarország a fényüzési adó. Már megállapítható, hogy az új adó horribilis bevételt jelent az állampénztár számára. Az új adó Budapesten évi több, mint két milliard koronát jelent. A beszédett adó nagysága tekintetében a magyar fővárosban első helyen áll a Gerbeaud-féle cukrászda, a melynek minden áruja után be kell szednie a 10 százalékos luxus adót. A Gerbeaud-cég egy hónap alatt 400.000 korona adót szedett be vevőitől. A cukrászok után első helyen állnak a baarok, kávéházak, sücsök, ékszerészek és női divatkereskedők. A kávéházak közül vezetnek a Newyork, Emke, Abbazia és a Belvárosi kávéház. A kereskedők egyhangu nyilatkozata szerint a fényüzési adó bevezetése egyáltalán nem korlátozta a forgalmat.

HIREK.

Román újévkor nincs munkaszünet.

Dr. Robu János polgármester ma kijelentette az Aradi Közlöny munkatársa előtt, hogy a görög keleti újév vallási ünnep és így a közhivatalok ezen a napon délelőtt 9 órától 11 óráig hivatalos órákat tartanak. Az üzemek, gyárak működhetnek és az üzletek nyitva tarthatók ezen a napon. Az iskolákban a görög keleti felekezeti iskolákat kivéve, a román újév napján rendes tanítás folyik.

— **Crisan főügyész balesete.** Dr. Crisan Aurel volt prefektus, az aradi államügyészség vezetőjét ma reggel baleset érte. Az Ujaradon lakó főügyész saját kocsiján szokott bejárni hivatalába. Ma reggel az ujaradi hid aradi oldalánál egy kék autó jött szembe a fogattal. Az autókürtelés és tülkölésére a lovak megbokrosodtak s a kocsit nekivitték a vas-korlátnak. A kocsis leesett a bakról. A kocsit felfordult, de a főügyésznek még sikerült kiugrania és sértetlenül ért a földre. Az odasielő várművek és rendőrök megírték a lovakat, amelyek kisebb zúzódásokat szenvedtek. A hintó összelört.

— **Uj hármasszövetség.** Bazel. A Se-colo jelentése szerint Olaszország, Jugoszlávia és a Csehszlovák köztársaság között előzetes tárgyalások kezdődtek egy új védő és támadó szövetség létesítése iránt. E célból Storza olasz külügy-miniszter legközelebb Prágába utazik.

— **Uj jugoszláv bélyegek.** Belgrad. Az Amerikában készült új jugoszláv bélyegek megérkeztek és január 15-én forgalomba kerülnek. A régi posti értékek április 1-éig maradnak forgalomban.

— **Budapesti értéktözsde.** Budapest. Az értéktözsden a következő fontosabb kurzusok alakultak ki: Magyar Hitel 2100, Osztrák Hitel 1180, Angol-Magyar Bank 1080, Leszámtoló Bank 850. Salgótarjáni 8825, Rimamurányi 4275, Államvasút 4875.

— **Munkában az árvizsgáló-bizottság.** Pavelian törvényszéki bíró, az árvizsgáló-bizottság elnöke és Covacevicu Iván városi aljegyző, az árvizsgáló-bizottság tagjai ma délelőtt árelenőrző razzia-tartottak az üzletekben. A razzia eredménye az lett, hogy az árelenőrzők több divat- és élelmiszerüzletben árdrágítást tapasztaltak. Összesen 25 kereskedő ellen indul meg az eljárás árdragítás miatt.

— **Ujabb behozatali tilalom.** Bucuressti. A kereskedelmi miniszter a következő luxuscikkekre rendelt el behozatali tilalmat: Exotikus fából (mahagoni, palisander stb.) készült bútorokra, községes fából készült bútorokra, ha arannyal, ezüsttel és drágakövekkel vannak díszítve, selyemmel, plüssel, szatytyánnal és finom szőrmével bélelt bútorokra. Minden más bútor, így olyan tükör, amely bútornak tekintendő, minden külön engedély nélkül behozható az országba.

— **Negyedmillió a magyar Tudományos Akadémiának.** Budapest. Herceg Eszterházy Pál, a magyar Tudományos Akadémiának negyedmillió koronát adományozott azzal a rendeltetéssel, hogy annak kamataiból az akadémia tudományos műveket jutalmazzon.

— **Megyei bünkrónika.** Az aradi ügyészségnek ma azt jelentették Simonffyfalváról, hogy Must István oltáni gazdálkodó vasvillával agyonlőtte Tokai Sándort. Egy másik jelentés Kerülő községből jött, amely szerint a község határában egy 14 éves fiú lélék közben vadászfegyverrel agyonlőtte egy 14 éves leányt. Dr. Sömmner Nándor vizs-

Kétszázézer félvilági nő Budapesten.

A prostitúció úgy tartozik már a nagyvárosok zajos életéhez, mint az árnyék a fényhez. A társadalmi és gazdasági viszonyok bőségesen szállítják a nagyvárosok fertője részére az új „anyagot” és ezzel szemben minden rendőri apparátus tehetetlen. A budapesti fekete statisztika most ismét egy kiálló számmal lett gazdagabb. A selyembe öltözött, parfümmel illatosított nyomor egyik szomorúan érdekes jelensége, hogy a legújabb statisztikai felvétel szerint *a magyar fővárosban 200.000 prostituált él.* Megdöbbentően, betegesen óriási szám ez. Budapesten majdnem négyszer annyi a félvilági nő, mint a menyinyi Arad összlakossága, azaz négy Aradot lehetne benépesíteni

galóbiró mindkét esetben elrendelte a boncolást s holnap kiutazik Simonffyfalvára és Kerülőre a helyszíni szemle megtartására.

— **Viselni kell a C. F. R. jelvényeit.** Jura M. aradi állomásfőnök ma rendeletet adott ki, amely szerint úgy a CFR régi vasutasai, valamint a CFR. státusába újonnan besorozott vasutasok kötelesek vagy a kabátlan, vagy pedig a sapkan a CFR. jelvényeit viselni.

— **Öngyilkos asszony.** Kalona János Illés-utcai bádógos felesége ma öngyilkossági szándékból marólugót ivott. Az eszméletlen állapotban levő asszonyt a mentők beszállították a kórházba, de utközben meghalt. Öngyilkosságának oka ismeretlen.

— **A kabátlovaj.** Egy gyanús kinézésű embert Hanga detektív a Strada Eminescu (Deák Ferenc-utcában), igazolásra szólított fel. Mivel nem tudta magát kellőleg igazolni, bekísérte a rendőrségre. Itt egy kabátot találtak nála, melyre nézve bevallotta, hogy az lopás útján jutott birtokába. A kabátot igazolt tulajdonosa a rendőrségen Hanga detektívnel álveheti.

— **Ötszázézer nadrág.** Manila. A Fülöp-szigetek képviselőháza jelenleg törvényjavaslatot tárgyal, amely kötelezi a bennszülött férfilakosságot, hogy nadrágot viseljen. A törvényt öt évig terjedhető elzárással bünteti azt a bennszülöttet, aki nem visel nadrágot. A kormányzó-halóságok a törvény alapján ötszázézer nadrágot szereznek be.

— **Ruhát kapnak a vasutasok gyermekei.** Az aradi kerületi vasutagazgatóság 75 gyermekruhát adott az aradi vasutasoknak 5-14 éves gyermekeik részére. Az igazgatóság a ruhák elosztásával Jura M. aradi állomásfőnököt bizta meg, aki már meg is kezdte az előkészítő munkálatokat. Iekiniettel azonban arra, hogy a ruhákat nemcsak Aradon, hanem az aradi üzletvezetés területén kell szétosztani, az állomásfőnök úgy cídotta meg a kérdést, hogy nem minden gyermek kap teljes ruhát, hanem csak olyan ruhaneműt kap, amire legnagyobb szüksége van.

— **A képző- és iparművészeti szalon szencziócs állandó kiállítása** díjtalanul megtekinthető délelőtt 10-től 1 óráig és délután 3-tól 7 óráig a Kulturpalota kistermében.

— **Hibalgazítás.** A IV. osztályú kereseti adóról, továbbá a tőkeamat és járadékadóról szóló hivatalos közlemény szerint 1914. január 20-áig kell a jövedelmeket bevallani. A városi adóhivatal most arról értesíti a közönséget, hogy a bejelentések ez év január 20-áig nyújtandók be.

Budapest nem termelő, rohasztó és erkölcsrontó kétes elemeivel. A *Virradat* erről a következő hirt közli: Hivatalos, legújabb statisztika szerint Budapesten jelenleg 200.000 rendőri nyilvántartásban lévő nő él. Valóságos külön társadalmi osztályt alkot ez a tömeg, melynél nagyobbát Berlinben, Bécsben sem találni és amelynek tagjai mintegy fölösleges nyűg zavarják Budapest utcájának csöndjét és fertőzik erkölcsét. S ha nekik van mit csillogtatni, bizonyára nem kétszázézer, hanem ötszázézer férfi akad, aki fenn tartja ezt a csillogó szemétdombot. Pénzt szór rájuk bőven, két marokkal. Az idegek csillapítására vajjon nem lehetne-e a luxusadót ezekre is kiterjeszteni?

— **Uj tarifamelés.** Az aradi üzletvezetésén ma azt az értesítést kaptuk, hogy január 15-től kezdve a már 100 százalékkal felemelt személy- és áruiliszabáshoz még 20 százalék pótdíjat kell fizetni.

— **Uj repatriáló vonat.** Az e hó 15-én induló repatriáló vonat után négy nappal egy 14 waggonból álló újabb repatriáló vonatot indítanak el, amellyel a repatriált vasutasok utaznak. Ehhez a vonathoz még azoknak a waggonjait is hozzácsatolják, akik az utolsó napokban jelentkeztek repatriálásra, de utlevélük még nem készült el.

— **A tanár házbéré.** A lakáshivatal ma lakbéréket állapított meg. Gérecz Károly tanár azt kérte, hogy Gábor Sándor Wesselényi-utca 13. számú házában levő lakásának házbérért 1000 leiről szállítsa le. Kérését azzal indokolta, hogy ő öt szobát bérelt és ennyiért fizetett 1000 lejt, jelenleg azonban csak három szobában lakik. A háztulajdonos viszont azt kérte a lakáshivataltól, kötelezze Gérecz tanárt a szeméthordási és a vízdíj fizetésére is. Seress Ferenc táblabíró, lakáshivatali helyettes elnök úgy döntött, hogy a házbért Gérecz Károly tanárnak teljes összegében kell fizetnie, ugyszintén a vízdíjat is, de a szeméthordási díj fizetése a háztulajdonos kötelessége.

— **Női szabók adója.** A III. osztályú kereseti adót kivető bizottság ma a női szabók adóját tárgyalta és a következő tételeket állapította meg: Varga Julianna 50, Bakács Miksa 800, György Menyhért 200, özv. Hacker Jakabné 80d, Heller Józsa és Malek 80, Himler és Fischer 200, Jäger József 800, Jancsó Jolán 50, Darvas Erzs 80, Jähl Nándorné 50, Kohn Jakabné 300, Martin Éva 70, Fekete Árpád 300, Földesi Sándorné 100, Bogaras Pálné 80, Deutsch Anna 120, Goldschmidt és Stern 130, Ilyés István 400, Hoffmann és Csenger 400, Klein András 100, Kövesdi János 150, Kurzer Margit 300, Léval és Szakács 300, Huppert Henrik 600 lei.

— **Az elhunyt orvos lakása.** A múlt héten elhunyt dr. Parecz Gyula főorvos a Strada Consistoriului (Batthyány utca) 34. számú házá az unokahuga örökölte. Az örökös azzal a kérelemmel fordult a lakáshivatalhoz, hogy addig is, amíg a hagyatéki tárgyalást meg nem tartják, senkinek se utalja ki az elhunyt főorvos háromszobás lakását. A lakáshivatal a kérelmet elutasította, mert a lakást már kiutálta Mladin Miklós nyugalmazott alispánnak, de megengedte, hogy a tulajdonos február 1-éig a lakásban lakhassék.

— **Öngyilkosság — pletyka miatt.** Greguss Pirokska, Bulev. Carol I. (Erzsébet Királyné-körút) 37. szám alatt lakó háztartásbeli alkalmazott marólugót ivott és rövid szenvedés után meghalt. A helyszínrre kiment dr. Pascuti ügyeletes orvos, aki a már beállott halált konstata. A holttestet beszállították az alsótemető halottas-házába. Az öngyilkos leány hat levelet hagyott hátra, melyekből kitétnik, hogy tettét szerelmi bánatában követte el. Egyik levelében azt írja, hogy vőlegényétől irigyei különféle hazugságokkal választották el. Összetakarított másfélezer leírás öccsének hagyta. Végül azt a kívánságát fejezte ki levelében, hogy hűtlen vőlegénye is vegyen részt a temetésen.

— **Milyen vasúti kocsik küldhetők külföldre.** A bucurestii központi vasutagazgatóság rendeletet intézett az aradi üzletvezetéséighez, amely szerint a Romániával határos államokba csak a CFR. felirással ellátott waggonokat lehet küldeni. A kocsiosztó bizottság ugyanis több államnak juttatott Máv. felirású vasúti kocsikat, amiből félreértések származtak.

— **Barátnő az istállóban.** Kálmán József feljelentést tett a rendőrségen Giller Ferenc ellen, aki Pap Teréz nevű barátnőjét a házában levő istállóban helyezte el. Kálmán József arra kérte a rendőrséget, hogy Papp Terézt az istállóból minél előbb távolítsa el, mert nincs bejelentve és nagyon összeférhetetlen természetű. Giller Ferencnek különben kétszobás lakása van a Strada Eminescu (Deák Ferenc-utca) 4. szám alatt. A rendőrség megindította az eljárást.

D'Annunzio bucsuja.

MILANO. *D'Annunzio* e hó 8-án elhagyta Fiumét. Katonái a kormányzóság pénztárát kifosztották és több milliót magukkal vittek. *D'Annunzio* elutazása előtt elbucszott katonáitól. A lakosság örvendett távozásának és bucsuját közönyösen fogadta. A városban rend és nyugalom uralkodik.

Női uralom egy városban.

Az amerikai Szabadság írja Joncallából: Szoknyás előjáróság foglalta el tegnap a városházát ebben a kis városban. Pusztulnia kellett a polgármestertől lefelé az utolsó irnokig minden férfinak a városi hivatalokból. Ha valahog, úgy Joncallában mutatják meg a nők, hogy ki tudják használni szavazati jogukat. November 2-án a városi választások alkalmával a joncallai nők az összes tisztségekre jelöltet állítottak. Olyan meglepetésszerűen történt ez, hogy a férfiaknak nem volt idejük szervezkedni a nőkkel szemben s így a nők jelöltjei nagy többséggel győztek. Az első városi tanácsülésen a tanácsosokkal együtt az összes városi tisztségviselők leköszöntek és megválasztott szoknyás utódaik foglalták el helyüket. A női tisztségviselők kijelentették, hogy olyan nagyvonalúságot még nem látott a város, mint a milyent ők fogják rendezni. Majd megmutatják, hogy miképpen kell a várost felvirágoztatni, egészséges pénzügyi alapra fektetni és törvényes úton megtisztítani. A joncallai férfiak attól félnek, hogy a nők rövidesen ruhát is cserélnek velük és megteszik őket háztartásvezetőnek, esetleg dajkának maguk helyett.

Rab voltam.

(Egy félóra a rendőrség fogdá-jában.)

A kapitány ur szívesen tesz leget szerinte kicsit furcsa kéresemnek, mert ilyet még nem igen kértek tőle. Tudniillik én nekem az volt a kívánságom mindössze, hogy egy fél órára zárasson be a városháza tömlőcébe. Csengtetett és belépett egy rendőr és a kapitány ur a gondjaira bízott:

— Vezesse le a szerkesztő urat a fogdába és zárja be egy fél órára. Azután elbucszott tőlem. Én pedig a rendőrrel a nyomomban kifelé indultam az ajtón. A folyosón egy ismerősöm jött velem szembe, akivel már régen akartam beszélni. Most kihasználtam az alkalmat és megszólítottam. De a rendőr, aki felügyelt rám, nem vette tréfára a dolgot. Neki a kapitány ur megparancsolta, hogy vigyen le engem a fogdába és ő eleget tesz a kapott parancsoknak. Szigorúan szólt rám:

— Nem szabad beszélgetni! Tessék előre menni, amíg szépen kérem. Mosolyogva engedelmeskedtem, de mire a pince lejáratához érkezünk, már valahogy kezdett nem tetszeni a história. Mégsem jó érzés, ha az embert lecsukják. Előszedték a nagy kulcsot, de előzőleg a börtönfelügyelő megmozdított. Többféle hasznos szerszámot szedett el tőlem. Ottlét, zsebkést, pénztárcát, sőt erőszakkal még a cipőfüzőmet is elvette.

— Mert kérem itt nincs kivétel, mert sok betörővel megtörténik, hogy öngyilkossági szándéka van.

Azután kinyitották a nehéz ajtókat és behozták rajta. Utánam nyomban rá is zárták. Érdeklődve néztem körül. Két egyenruhás nyíló zárka volt és a külső fény után szemem csak nehezen szokott hozzá a féllhomályhoz. Csakhamar egy sötét alak bukkanit elém és nem kevés örömmel üdvözölt: — Szervusz pajtás, csakhogy már téged is behozták! Tudod már tegnap óta itt vagyok és féttenetesen unatkozom. Ilyen piszkos körülmények között még sohasem voltam itt. Mindig volt egy két jó srác velem.

A zárkat áttékvő deszkapriccsen egy rongycsomó iekszik. A társam hozzá ment és megrugta: — Ebredj fel hé!!! Vendég érkezett.

Egy fiatal, tizenhét év körüli suhanc nyújtzkodott és mikor jobban szemügyre vett, rögtön meg akart ölelni: A kabátomat nézte azután így szólt:

— Mondd öreg, hol srenkoltad ezt a jó darabot. Majd egyöntetűen azután kezdett érdeklődni, hogy miért zártak be. Mivel a kérdés egész készületlenül talált, csupa véletlenül azt feleltem, hogy nem tudom.

Röhögni kezdtek: — Nem tudod? Hehehe nem is rossz vicc. Öregem, nekünk bátran elmondhatsz mindent. Majd ott fenn a kiberekek előtt tagadja, ha tudsz. Nekem nem fáj, ha holnap már el engednek, csak addig tartsanak itt, amíg én itt vagyok. Te egész kóser gyereknek látszol. Majd elbeszélgetünk együtt.

Talán nem vágtam hozzá elég

A cári család meggyilkolása. Mit mond a cárevics nevelője?

BERLIN. A Romanow-család tragikus végéről különböző líreik keringenek. Most a párisi *Illustrationban* Pierre Gilliard, a cárevics svájci nevelője, aki a cári familiát Jekaterienburgba elkísérte és a kit ott elválasztottak tőle, cikket írt. Közleményét autentikusnak lehet elfogadni. Gilliard a következőket írja: 1918. július 14-én Jurowsky, az ellenforradalom leküzdésének vezetője papot hozatott, hogy a cári család részére istentiszteletet rendezzen. Július 16-án este 7 órakor megbizta a munkástanács vezetőjét, hogy 12 revolvert hozzon részére. Miután ez megtörtént, kijelentette előtte, hogy még az éjszaka az egész cári családot megölik. Éjjel után Jurowsky belépett a cári család szobájába, felköltötte a család tagjait és felszólította őket és a szolgálatszemet, hogy kövessék, mert a városban lázongás tört ki és sokkal biztosabb helyen vannak a ház alsó részében. A család tagjai valamennyien felkészültek, mindenki valami tárgyat vett magához és valamennyien lementek. Elöl ment Jurowsky, utána a cár karján a fiával és végül a szolgálatszemet és dr. Botkin háziorvos. Egy nagyobb földszinti szobában megálltak. Amikor Jurowsky eltávozott, valamennyien azt hitték, hogy kocsit vagy autót ért meg, hogy őket elszállítsa s miután sokáig várakoztak, kocsit után kérdezősködtek. Három kocsit megérkezett s valamennyien utra készültek. Ebben a pillanat-

udvarias arcot, mert hozzá tette: — Tanulhatsz még tőlem te is sokat öcsém. Tapasztalt vén róka vagyok ám én.

Igyekeztem az ő modorukban beszélni és így feleltem: — Hát, ha olyan nagyon tapasztalt vagy, akkor miért hagytad magadat lecsipni?

Komikus szomorúsággal legyintett: — Hja barátom, ilyen fiatal vagy te még ehhez. Tamild meg, hogy az embert a legtrikább esetben stoppolják le olyankor, amikor akarja. De nem is az én ravaszságomon mult. Éppen a szhajrét zsioltuk, mikor az öreg Weisz értesítette a kiberekeket. Én nem vagyok bosszualtó, de azt az öreg Weiszt megnyuzom, ha mit engednek.

Fiatalabb társunk is a saját bajáról kezdett beszélni: — Ilyen ártatlanul se csuktak még te. A Bolius-palotából elhoztam néhány rossz szöveget. Hát nem le fog egy zsaru, mikor az öcskapiacra tovább akarok rajta adni. Naná majd azt gondolta, hogy a saját szobámba fogom beállítani azokat a vackokat.

Már nagyon fülledt volt a levegő. Künn az utcán rohantak az emberek. Így pincéből hallgatva mindenki szalad odafont. Feláll-

ban Jurowsky a szobába lépett, kíséretében hét vörös katona volt, állítólag osztrákok és németek és még két népbiztos. Jurowsky előlépett és így szólt a cárhoz:

— A tieitek meg akartak benneteket menteni, de ez nem sikerült, s így nekünk kötelességünk, hogy benneteket megöljünk.

Ekkor felemelte revolverét és közvetlen közelből a cárra lőtt, aki nyomban összeesett. Ez jel volt a sortűzre. A gyilkosok mind egyiké kiválasztotta áldozatát. Jurowsky a cárt és a trónörökös választotta ki, valamennyinél azonnal bekövetkezett a halál, csupán a trónörökös nyöszörgött halkán s azután Jurowsky még egy revolverlövessel végzett vele. Anasztázia nagyhercegnő csupán megsebesült s amikor a gyilkosok közeledtek feléje, kiáltani kezdett. A katonák bajonettel szúrták le. Legutoljára *Dimidova* Anna szolgálattelvő udvarhölgy maradt, aki néhány párna mögé rejtőzött. A szerencsétlen nő a szoba egyik sarkából a másikba futott és végül több revolverlövéstől találva holtan összeesett. A mikor mindenki elvégezte, a népbiztosok elvették a halottak értéktárgyait. A holttesteket azután hordagyakra helyezték és elszállították. Azután benzinnel átitatott maglyára helyezték és elégették. A nagyobb ellentállást tanúsító csoportokat kén savval pusztították el. A gyilkosok három nap és két éjszaka dolgoztak. A városból 175 kiló kénsavat és 300 liter benzint hozattak.

tam a deszkapriccs tetelére és kibámultam az utcára. Csak a lábukat láthatam: Kisleányok szaladtak tova. Kicsit kefélestől kikopott szoknyák, kirojtosodott nadrágok. Azután nyakam elfaradt a megerőltető nyújtzkodásba és leszálltam az ágyról. Már kezdtem unni az egész komédiát. Az órát künn elszedték tőlem és így fogalmam sem volt, hogy mennyi időm tölthetem a zárkában. Mintha tökéletesen elvesztettem volna az idő iránti érzékeimet. Mintha már órák óta lettem volna becsukva. És folyton az a gondolat kimozott, hogy talán a kapitány tréfát csinál velem és megmondta a rendőröknek, hogy fartsák jó sokáig fogva az ambiciózus riportert, hogy elmenjen a kedve legközelebb hasonló kérésekkel zaklatni a rendőrséget. A szabadulási vágy réktelen erővel feküdt rá érzéseimre és dühösen ártatlanságom teljes tudatában kezdtem dörömbölni az ajtón. Az idősebb társam vigyorgott: — Hehehe! dörömbölhetsz öregem. Akár holnap délig. Azt hittem, van benned annyi intelligencia, hogy tudod, hogy innen nem olyan könnyen lehet megszabadulni.

Mérges kétségbeesésben elszóltam magamat: — De en-

gemet biztosan kiengednek.

A kicsi beszélt: — Engednek a fenét. Miért? Talán te kivétel vagy?!

Már magam is kezdtem hinni, hogy nem vagyok kivétel és szomorú soromban belenyugodva ültem le a deszkapriccs szélére. Ebben a pillanatban nyitott az ajtó. A rendőr udvariasan szólt hozzám: — Tessék kísételni szerkesztő ur!!

Nem mondattam magamnak kétszer és máris kiinn voltam a folyosón, de fülemhez még eljutott bennmaradt társaim megvető bucsuszava: — Fúj spicli!!

Odakünn visszakaptam az értéktárgyaimat. Megnéztem az órát: pontosan egy fél órát töltöttem rabságban. A rendőr megint felkísért, de előzőleg még szabályszerűen jelentette a börtönőrnek: — Egy rab szabadult. (s. e.)

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Mozi.

* A mozgóképszínházak műsora. Január 18-án az Apollóban: — A castelbertói legenda. Romantikus dráma. — Az Urániában: A négy muskétás. Vigjáték 5 felvonásban.

* A castelbertói legenda — az Apollóban. Romantikus tárgyú dráma, filmet mutatott be tegnap az Apolló a közönség nagy lelszése mellett. Elmúlt évszázadok habonás hitéből ered a legenda, a mely lejárásodik szemünk előtt. Csupa tiszta hangulat s e gyönyörű filmet bátran nevezhetjük a szezon egyik legszebb produktumának. Az Apolló publikuma még csütörtökön élvezheti a szenzációs filmjudozság szépségeit.

Duci bácsi az Urániában. Hangos derűltségtől visszhangzottak tegnap az Uránia színház falai. Duci bácsi, a legkedvesebb mozikomikus jelen meg hosszú idő után ismét a Uránia vászonlapiján, hogy az élel sok megpróbáltatásától fáradt lelkeket felvidítsa s a maga kiapadhatatlan humorának aranyos derűjét szórja a közönség felé, amely nem győzött kacagni Duci bácsi pompásnál pompásabb mókáin. A négy muskétás, ez a sziporkázóan szellemes vigjáték különösen bő alkalmat nyújtott Duci bácsinak népszerű egyéniségét és kitűnő színjátszó készségét érvényre juttatni. Duci bácsi felléptél fiának bemutatása tette érdekessé. Duci bácsi iseni lehetőségét fiára is átruházta s így hisszük, ennél jobb kritikát nem mondhatunk róla. Duci bácsi még csütörtökön és pénteken játszik az Uránia sláger-filmjén.

* A meyerlingi tragédia újra műsoron. Rövid egymásután most már harmadikban kerül műsorra a meyerlingi tragédia, a vonzó meséjű történelmi film. A közönség többször ismételt kérésére veli szombattól kezdve az Uránia Rudolf trónörökös és Vecsera bárónő megrendítő tragédiájáról készült csodás filmet, melyet külön zenekar fog kísélni.

A szerkesztésért
KÁROLY JÓZSEF
telel

**Szasa Gorodinsky
hangversenye
január 16-án
a Kultur-palotában**

Jegyek: 6—50 Lei-ig Blochnál.

BÉLYEGZŐK

román, magyar, és német
nyelven készülnek

KEPPICHNÉL

ARAD,
Neuman-palota.

Apró hirdetések.

Tudnivaló az apróhirdetésekről:

Az apróhirdetések díját szavak szerint számoljuk.

Minden szó hirdetési ára 75 bani.

Vastagabb betűkkel 1 lei 50 bani.

A vastagabb betűkkel kívánt szavakat aláhúzással kell jelezni.

Hirdetéseket délután 5 óráig veszünk fel.

Az apróhirdetéseket előre kell fizetni.

A legkisebb hirdetés ára 10 szóig 7 lei 50 bani.

A kiadóhivatal fenntartja magának a jogot, hogy az olyan apróhirdetés szövegét, amelyik tartalmánál fogva eredeti alakjában nem közölhető, megváltoztassa.

Levelezés.

STEFÁNIÁNAK LEVELE VAN A KIADÓBAN. 185

Alkalmazás.

TISZTESÉGES dolgos mindenféle leány, jó bizonyítvánnyal azonnalra felvétetik. Strada Consistorialui (Bathyan-utca) 23., I. em. jobbra. 1000

ROMAN, MAGYAR ÉS NÉMET nyelvet szóban és írásban tökéletesen bír, könyveléshez értő, telekkönyvi ügyekben, továbbá jogzó és ügyvédi irodai adminisztratív teendőkben teljes jogú jártas közepkoru egyén bármily irodai állást keres azonnalra. Ajánlatokat „Sok oldalú” jellegre a kiadóba kér. 100

HAZVEZETŐNÖK ajánlikozik magányos urhoz intelligens nő: Cím: Strada Unitrei (Fabián Gábor-utca) 11. szám élelmiszer üzlet. 184

KOCSIS, házmester, boltiszolga, portás, vagy ehhez hasonló állást keresek lakással. Cím a kiadóban. 188

Vétel és eladás.

GYERMEKKOCSI féderes tiszta nikkell gummikerekű csadó. Minorita-épület, airtó 3. 191

HASZNALT OLOM megvételre keresetők. Bővebbet a kiadóban.

Aranyat, ezüstöt bármily mennyiségben a legmagasabb áron vesz a

BRANDESZ-féle ékszergyár részére a

Központi Aranybevaltó ékszerész

ARADON, Bulevardul Regele Ferdinand I. (József tőg-ut) 12. 5207

Vésnöki munkát szép kivitelben aranyba és ezüstbe elvállal.

Névjegyeket, levélpapírokat, meghívókat, üzleti és hivatali

NYOMTATVÁNYOKAT

kisebb-nagyobb mennyiségben legjutányosabb, legcsinosabb kivitelben és legjobb papíroson készít az

Aradi Közlöny nyomdája

:: (Az Arad-osanádi egyesült vasutak palotájában.) ::

Ingatlan.

KÜRTÖSI-UT 4. számú ház eladó. 186

Uzletek.

BETECSÉG MIATT belvárosban jófergalmu élelmiszer üzlet berendezéssel 6500 Leiért eladó. Értekezhetni Schächternél, Arpad-tér 5. 69

Különféle.

BUCURESTIBE ÉS CRAIOVABA utazom megbízásokat elfogadok. Cím a kiadóban. 187

APRÓHIRDETÉSEKET az Aradi Közlöny részére felvesz Wallinger István hirdetésfelvételi irodája Lázár Vilmos-utca. Klein I. hirdetési és hirdal irodája Strada Romanului (Zrinyi-u.) és Mandl, Bulevardul Regele Ferdinand I. (Boros Béni-tér) 15. szám alatti papírüzlete.

Underwood írógépek

megörkeztek Legfinomabb üzemkellőek Szakszerű javító műhely Karbantartás elvállalása. Írás-munkák, fordítások. Gép és gyorsírási tanfolyam. 121

BODNAR, írógépvállalatnál,

főpostával szemben. Telefon 33 sz.

Primaria orasului cu drept de municipiu Arad.

177-1921. pm.

HIRDETMÉNY.

Tudomásomra jutott, hogy az aradi hadjárók, hadiszervegek és hadirokkantak lelkiismeretlen egyének által félrevezetve, a katonai győzelemnél történt összeírás végett nem jelentkeznek.

Figyelmeztetek mindenkit, hogy az ily félrevezetésnek birtokba ne adjanak és saját érdekükben a városi katonai győzelemnél a kiküldött és külön meghirdetett sorrendben mind egyedül arra illetékes hatóságnál annál inkább jelentkezzenek, mert ennek elmulasztása esetén segélyezésüknek elmaradását maguknak kell hogy tulajdonítsák.

Arad, 1921. január 12.

ROBU,
polgármester.

UJ BUTORHITEL! Ebédli, háló, nappali, szalon, uriszoba, konyha, iroda, egyes fa- és va-butorok, divány és matracok, zongora stb. Lei 1000.— után fizet hetenként Lei 6.— Bővebb felvilágosítást Garai Károly butorüzletében. Asztalos S-u. 5. 104

Vetőbükköny

kapható 189

Morvay-nál, Arad, Dezső-u. 1/b.

Kereskedők figyelmébe!

Fehér kristály cukor 29.50 Lei

Fehér kocka cukor 31.— Lei

Kapható: 190

Darvas - czégnél

Str. Horia (Széchenyi-u.) 1.

Domán Ignác

aradi cég és ponyva kölcsönözti üzletét átvettük és azt fenti cég alatt változatlanul tovább vezetjük. Cégünk vásárol és elad, mindenker a legolcsóbb napirón gabonás, lisztes, korpás, sós, szemes, cement és minden egyéb fajta zsákot, valamint új és használt ponyvát minden nagyságban, melyet kölcsön is adunk. 37

Baumann János és Baumann Lajos,

mint Domán Ignác cég tulajdonosai

Strada Josif Vulcan (Kasziogy-utca) 11.

BAUMANN LAJOS

ARAD

Iroda: Str. Josif Vulcan (Kasziogy-u.) 11. Lakás: Plata Avram Ianon (Szabadság-tér) 11. 36

hordókereskedő, vesz és elad minden nagyságu hordókat. Egyben értesítem a t. Bortermelőket és kereskedőket, hogy hordókat kölcsönbe is adok, úgy helyi tarolásra mint szállításra.

Csunya nők szépek, szép nők szebbek lesznek a HAJÓS-féle DORÉ-CRÉME

használat után. 10176

Hajfestő „Moleng”

elismert legjobb gyártmánya fekete és barna színekben. Ár 35 K. Pantli szerek kaphatók

Hajós gyógytárban

Aradon, Bulevardul Ferdinand I. 22.

HIRDETMÉNY

a föld- és házbirok után járó általános jövedelmi pótdadónál számításba veendő kamatterhek bevallása tárgyában.

Általános jövedelmi pótdadó fejében fizetendő:

a) a földbirokra, a házberadó alá eső házbirokra a folyó évre kivetett állami egyenes adónak 30 százaléka;

b) a házosztályadó alá eső házbirokra a folyó évre kivetett állami egyenes adónak 40 százaléka;

c) végül az ideiglenes adómentesség kedvezményében részesített föld- és házbiroknaál 20% azon összeg után, mely az illető föld- vagy házbirokra állami adó címén a folyó évre kivetett volna ha a föld- vagy házbirok adómentes nem lett volna.

A kölcsönrel terhelt ház- és földbirok tulajdonosoknak az 1883. XLVI. t.-c. 13. §-a által az a kedvezmény adatott, hogy:

1. a föld- és házbiroknaál általános jövedelmi pótdadójából levonandó az illető tulajdonost bekebelezés által is terhelt kölcsön után az adóvet megelőző év végéig tényleg le nem rozott tőkemarádek egy évi kamatainak 10 százaléka; feltéve, hogy a tőkével kamatok is vannak bekebelezve;

2. a hitelüzlettel foglalkozó pénzinté-

zettel felvett és bizonyos évek alatt törlesztendő kölcsönök évi kamatainak változatlanul a törlesztési idő egész tartamára vétetik az az összeg, mely a kötvényben megállapított kamatláb szerint a kölcsön vett tüke után egy évre esik; ha a kölcsön törlesztése nem az év első napján, hanem évközben veszi kezdetét, a törlesztési idő első és utolsó évében az évi kamatláb csak aránylagos része vehető számításba az adóköteles jövedelem megállapításánál.

A telekkönyvileg bekebelezett közadók és kincstári bérhatalékok után járó kamatok nem képezik levonás tárgyát. (1883. XLVI. t.-c. 16. §.)

Az 1. pont alatti intézkedésből világosan kitünik, hogy a levonás alapjául szolgál az az évi kamatlábösszeg mely az adóvet megelőző év végén fennmaradt tőkemarádek után jár. Ha tehát valamely földbirokos 1913. évi január hónapban 100.000 koronát vett fel magánhitelhez és ebből ugyanazon év december 15-ig 60.000 koronát visszafizetett, a levonás alapjául az 1914. évre az 1913. évi december hó végén fennmaradt 40.000 koronát tőkemarádek évi kamatainak 10 százaléka veendő.

Ez az eljárás azonban csupán az 1. pont alatt említett közönséges kölcsönökre vonatkozik, mert ektől a kölcsönöktől a 2. pont alatt említett törlesztési kölcsönök világosan megkülönböztetendők.

Ezekre az utóbb említett törlesztéses kölcsönökre nézve ugyanis az általános jövedelmi pótdadó kiszámításánál:

aa) a bizonyos évek alatt törlesztendő kölcsönök évi kamatainak változatlanul a törlesztési idő egész tartamára vétetik az az összeg, mely a kötvényben megállapított kamatláb szerint a kölcsön vett tüke után egy évre esik;

bb) a kölcsön után nem a megelőző, hanem a folyó évre járó kamatok 10%-a veendő tekintetbe s így a levonás kedvezményre azokra a kölcsönökre is alkalmazandó, melyek az adóvet folyamán keletkeztek. (1891. 41. 187. pénzügymin. rend. 1891. 13. P. K.)

Itt megjegyeztetik, hogy az általános jövedelmi pótdadónál számításba veendő kamatok alatt értendő az az összeg, mely az eredetileg kölcsön vett tőkésösszeg után a pénzintézet által kiállított kötvényben meghatározott kamatláb szerint kamat fejében fizetették, ellenben az évi törlesztési összegből a tőkertartás apasztására valamint a kezelési költségekre fordított összeg az általános jövedelmi pótdadó megállapításánál levonás alapjául nem vehető. (1893. 28.058. pénzügymin. rend. 1893. 13. P. K.)

A vallomás az adóvet január 1-31-ike közötti időben adandó be a városi adóhivatalnál.

E határidő lejártá után és jelesül október 15-ig érkező vallomások az 1897. március 23-án kelt és a „Pénzügyi Közlöny” 10. számában megjelent 21.275. számú rendelet szerint már csak igazolási kérvény útján és abban az esetben fognak figyelembe vétetni, ha hitelértendőleg igazolják, hogy e késedelem elháríthatatlan akadály miatt történt.

A benyújtott vallomásról elismervény adatik, mely a vallomás kelt időben történt benyújtásának igazolásul szolgál.

Kivételt képeznek a 2. pont alatt említett esetek, mert azok az adózók, akik a kölcsönkamatokra vonatkozó vallomások benyújtására kitűzött határidő leterte után valamely pénzintézetnél telekkönyvi bekebelezés mellett törlesztéses kölcsönt vesznek fel, jogosítvák a felvett kölcsönök telekkönyvi bekebelezését igazoló és a bekebelezés megtörténtét követő 30 nap alatt benyújtandó vallomás alapján a rájuk az adósság felvétele előtt már kivetett általános jövedelmi pótdadó mérvének helyesbítését az illetékes kir. pénzügyigazgatóságnál kérni.

Mindazok az adózók, kik az államkincstár megkárosítására irányzott szándékból az általános jövedelmi pótdadónak jogosulatlan apasztása céljából telekkönyvileg be nem kebelezett, nem létező, vagy a létezőnél nagyobb összegű adósságot, avagy a ténylegesnél magasabb kamatlábat vállaltak be, az 1909. évi XI. t.-c. 93. (az 1913. 50.00 sz. hiv. összeállítás 201.) §-a értelmében büntetendő jövedéki kihágást követnek el.

Kelt Arad, 1921. január hó 2-án.
Városi adóhivatal.

1^a száraz tűzifa kapható a „Sylvia telepen” Schweidel József-utca 9. sz.
Eladás aprítva is. Kívánatra házhoz szállítás.